

Lehen urteetan pizgarri

0-6 urte artean garatzen da burmuinaren %90a. Funtsezko adin tartea da eta horregatik, ugaritu egin dira garapen horretan laguntzeko arreta eta estimulazio teknikak. Bi esperientzia jaso ditugu hemen: Juana de Arco haurreskolarena eta Itsuentzako Baliabideen Zentrokoa.

MIKEL GARCIA IDIAKEZ

Argazkiak: Dani Blanco

URTEBETE INGURU DUTE eta txintxo eta lasai eserita daude ikasgelan, bi ilaratan. Marrazkiz eta argazkiz beteta dituzte paretak eta jostailuak barreiatuta daude han-hemen. Miróren txokoan, margolari katalanaren lanak ikus daitezke. Ispiluak “ispilua” idatzia daraman txartela du itsatsita, hormak “horma” txartela, mahaian “mahaia” jartzen du... Gaur argazkilaria eta biok gara umeen entretenimendua, baina haien arreta bereganatzen saiatu dira bi irakasleak. “Naroa” jartzen duen txartela erakutsi die irakasleetako batek. “Zer jartzen du hemen? Naroa; eta zein da Naroa?...”, eskua altxatu du Naroak, eta ikasle guztien izenak zerrendatzen jarraitu du irakasleak. Irudiekin berdín egin dute gero: marrazkiak erakutsi (batzuetan idatzitako txartelak) eta horien esanahia ozen errepikatu, kategoriatan banatuta (garraiobideak, meteorologia, etxeko tresnak, arropa, janaria, sukaldako gauzak, ekintzak, animaliak...). Matematika saioa ere izan dute, irakasleak zenbaki batzuk esan ditu, eta kopuru hori adina puntu dituzten kartelak erakutsi dizkie haurrei. Amaitzeko, Beethovenen musika entzun dute kasetean.

2 urteko umeak aldiz, ikastetxeko gimnasioan topatu ditugu. Oztopodun hainbat zirkuitu prestatu dizkiete, hodi moduko baten barrutik ibili daitezen, bankuen azpitik arrastaka igaro edo egurrezko barra alderik alde zeharkatu, besteak beste. Horma-barretan zintzilik eta ohe elastikoan saltoka ere ikusi ditugu. 3 urtekoek korrika egin dute zirkuitua, lurrean jarritako uztaiak gaindituz, eta koltxonetan itzulipurdika aritu dira.

Juana de Arcon, euskaraz jarduten duen haurreskolan, ikusi dugu hori guztia; 20 urte

daramatzate ahalmenen garapen goiztiarra lantzen eta egun 0-3 urte arteko 100 ume baino gehiago dituzte Donostiako ikastetxean. Estimulazio goiztiarraren bidez, haurra munduan dauden ezagutzak barneratzen joatea da asmoa eta hiru arlotan jartzen dute indarra: intelektuala (irakurketa, matematikak, musika, ingelesa...), fisikoa (mugikortasuna, brakiazioa eta oreka), eta

giza-arloa (portaera, harremanak eta gisakoak). Eredu horiek garatzeko lagungarri diren ariketak egiten dituztela azaldu digu haurreskolako kide Marina Garciak. Dioenez, umeek ohiturak hartzeko eta zein jarduerarako zaletasuna eta erraztasuna duten antzemateko ere baliogarria da, eta gaineratu du umeak arazo neurologikoren bat izanez gero, patologiaren bat edo behar bezala funtzionatzen ez duen zerbait, halakoak hautemateko aproposa dela garapen goiztiarra.

Azken finean, oinarritzakoak dira lehenengo urteak, gure garuna orduan dagoelako malguen, ingurura egokitzen ari da eta gaitasun handia du ikasteko eta jasotzeko barneratzeko, xurgatzeko. Hargatik, metodologia eta ariketa ugari dago umearen hizkuntza, komunikazioa, koordinazioa, mugimendua, zentzumena, autonomia, afektibitatea, harremanak, adierazkortasuna... garatzen laguntzeko.

Kritikarik ere egiten zaie, ordea, ariketa goiztiarrei: haurrari estimuluak beti kanpotik iristen bazaizkio, ez du ikasiko bere kabuz ekiten, hartzaile baino ez da izango, eta horregatik hainbatek dio umeari utzi behar zaioela estimulu propioak bila ditzan. Hutsune hori orekatzeko, bestelako jarduerak dituztela adierazi du Garciak: haurren sormena bultzatzeko, adibidez,

Oztopodun zirkuituak prestatu dizkiete, hodi moduko baten barrutik ibili daitezen, bankuen azpitik arrastaka igaro edo egurrezko barra zeharkatu

“Kontua ez da umeari etengabe estimuluak bidaltzea, dituen beharretan arreta jartzea baizik, mundura egokitzen laguntzeko baliabideak ematea”

**MERTXE ANDRES,
ITSUENTZAKO BALIABIDEEN ZENTROA**

Proiektua delakoa dute, urtero gai ezberdin bati lotua, eta tailerrak, marrazkiak, ipuinak, praktikak... lantzen dituzte horren inguruan. Aurten, ura da gaia, eta arrainen irudiz betetako paretak ikusi ditugu geletan, akuariok bailiran. Izan ere, ahalmenen garapen goiztiarrari denbora jakin bat eskaintzen zaio –adinaren arabera–, baina osagarria da; jolasteko, psikomotritzitaterako, lo egiteko eta bestelako jardueretarako astia ere hartzen dute haurreskolan, horiek ere garrantzitsuak dira-eta.

Itsuak ingurura egokitzeko

Hego Euskal Herriko hiriburuetan dauden Itsuentzako Baliabideen Zentroetan ere arreta goiztiarra lantzen dute 0-6 urteko haurrekin, umea itsu jaio bada edo ikusmen arazoak garapen ebolutiboari eragin badiezaioke –irudiak interpretatzeko arazoak dituenen, esaterako; ez ordea betaurrekoak jantzita ondo ikusten badu–. Gipuzkoako zentroko kide Mertxe Andresek arreta goiztiar esatea du gustuko, ez estimulazio goiztiar, “ez behintzat ulertzen badugu etengabe estimuluak bidali behar zaizkiola umeari, dituen beharretan arreta jartzea baita gure asmoa, zailtasunei aurre nola egin erakustea eta baliabideak ematea, duen gabezia agerikoa egiten zaionerako mundura egokitzen laguntzeko”.

Horretarako zer egiten duten? Itsuekin, orientazio espaziala lantzen dute jaiotzen direnetik. Esaterako, txintxirrina jartzen diete eskuinean eta ezkerrean, goian eta behean, jakin dezaten soinuak adierazten duela zer bait dagoela eskuinean, ezkerrean, goian edo behean, hartu eta ukitu dezaketela, baina soinurik egiten ez duenean ere, hor zerbait egon daitekeela ulertu behar dute. Guztiz itsu ez direnekin, duten ikusmen gaitasuna antzematen saiatzen dira batetik: zer ikusten duten eta zer ez, zein distantziatar, nola mugitzen diren eta ikusten al duten zapaltzen dutena, nola interpretatzen duten ikusitakoa... Bestetik, bakoitzaren beharren arabera ariketak prestatzen dizkiete, jolasa oinarri hartuta.

Goitik behera, lehenengo bi irudietan, Juana de Arco haurreskolan. Azken irudian, Mertxe Andres ikus daiteke ume batekin, Itsuentzako Baliabideen Zentroan (Andresek berak utzitako argazkian).

rantziz, umeak gabeziarik ez balu bezala etortzen zaizkizu beste hainbat eta horiei erakutsi behar diegu arlo batzuetan lagundu egin behar dutela seme-alaba”.

Arreta goiztiarra eraginkorra al den galde-tu diogu Mertxe Andresei eta itsuekin ezinbestekoa dela erantzun du; “gainerakoekin, nik neuk pentsatu izan dut, ez banu ezer landu ume honekin, nora iritsiko zatekeen? Agian leku berera, agian ez, baina nik uste ariketa lagungarriak direla, zailtasunei errazago aurre egiteko, eta horri esker gai ikusten dute beraien burua. Azken finean, lehenengo hila-beteak hain dira garrantzitsuak, munduarekin harremanetan zaude eta egokitzeko garaian segurtasuna ematen die umei, eta gurasoei zer esanik ez”. ■

